

Nota a les Nacions Unides: mans fora

CHIBLI MALLAT

Quan els membres del Consell de Govern iraquí i L. Paul Bremer, l'administrador nord-americà a Bagdad, van començar les reunions a les Nacions Unides, la setmana passada, sabien que s'hi jugaven el futur de tota la regió. Els Estats Units han rebut moltes pressions per formar un Govern iraquí sense eleccions directes, però ara volen involucrar-hi les Nacions Unides. D'una banda, perquè no hi haja tantes reticències, i, de l'altra, per garantir una democràcia duradora.

Més enllà de la possible implicació d'altres estats, com França i Alemanya, el fet que les Nacions Unides tinguen un paper decisiu en tot el procés afavorirà la formació del Govern que l'Iraq necessita? Si tenim en compte el trist silenci que l'organització ha mantingut al llarg dels trenta anys de govern totalitari per part de Saddam Hussein, no n'estic gaire segur.

El mes passat vaig visitar l'Iraq, i m'hi vaig reunir amb els líders actuals. L'experiència directa m'ha ensenyat que la millor solució a la situació que travessa el país és encara dins les fronteres del mateix Iraq. Quan passes un dia al quarter general del Consell de Govern iraquí, que consta de vint-i-cinc membres, t'adones d'un fet que qualsevol persona honesta del món àrab haurà d'admetre: de tots els governs que hi ha actualment al Pròxim Orient, el més representatiu és el de Bagdad. Malgrat tots els defectes i totes les contradiccions, el Consell cobreix un ventall ben ampli de la societat iraquiana. Hi trobem des d'islamistes fins a comunistes, passant per xiïtes, sunnites, kurds, turcs i cristians.

Les contínues discussions, en el si de les Nacions Unides, sobre si la guerra estava justificada o no, amaguen un dels èxits més grans del nou Iraq: dins i fora del nou Govern, la llibertat hi predomina. Potser sembla que la nova democràcia és un poc barroera, confusa, però, de fet, totes les democràcies emergents ho són.

Hi ha alguns símptomes encoratjadors, com ara que tothom a l'Iraq, siga del signe polític que siga, pot deixar anar el seu parer, sense por. A l'aeroport de Bagdad, per exemple, un treballador iraquí em contava que li sabia greu que hagueren enxampat Saddam i que li agradaria que

la resistència als americans continuara. Per una altra banda, quan vaig preguntar al doctor Ibrahim Bahr al-Uloum, el ministre del Petrol iraquí de la transició, què faria amb les crítiques que li feien els baasistes, pels lligams que tenia amb els Estats Units, va rebutjar de seguida la idea de fer-los callar. Em sembla una posició extraordinària, tenint en compte que el ministre va perdre diversos membres de la família sota la repressió de Hussein.

Vaig tenir l'ocasió de visitar la casa dels Bahr al-Uloum, a Najaf, on més de 50 líders tribals de la vall del curs mitjà de l'Eufrates lloaven els lligams amb l'Iraq, el xiïsm i la unitat nacional. El patriarca familiar, el xeic Muhàmmad Bahr al-Ulum, membre del Consell de Govern i un vell amic meu, veu el futur de l'Iraq amb un cert optimisme. El xeic Ulum, que va lluitar contra la dictadura de Saddam Hussein durant dècades, arrufa el nas quan parla de la situació actual i del que percep com una mala administració del seu país per part dels EUA. Ja fa més de vuit mesos que ha acabat l'antic règim i el subministrament elèctric i de telèfon són encara intermitents; no hi ha servei d'aeroport i les conduccions de gas són quasi surrealistes, en un país amb les segones reserves petrolíferes més grans del món. La seguretat, però, és la preocupació més important. La resistència armada al nou ordre democràtic no té possibilitats d'èxit contra el nou esperit de llibertat, sempre que els governants aconseguen restaurar els serveis bàsics i reïsquen a emprendre un procés polític nacional. Aquest és el veritable doble rept, i els iraquians estan convençuts que poden fer funcionar el seu país.

El camí que han de seguir, per tant, és ben fàcil. Els deu membres del Consell amb què em vaig entrevistar hi estan d'acord: el Consell, com a Govern de concentració nacional, hauria de ser reconegut, incondicionalment, responsable del destí de l'Iraq, amb el suport de la coalició liderada pels Estats Units i per tothom que desitge afegir-se a la reconstrucció democràtica.

Com a tal, el Consell hauria de ser considerat un Govern de transició de l'Iraq, i això faria innecessaris els plans dels

EUA per elegir una assemblea nacional abans de l'1 de juliol. El Consell estaria legitimat per fer un esborrany de constitució i fixar els paràmetres d'un nou Govern, i de quan i com seria elegit aquest Govern. A la llarga, això consolidaria tot el procés democràtic, que és el que volen els iraquians de dins i de fora del Consell.

Enfortir el poder dels iraquians sobre les qüestions que els afecten pot dur com a conseqüència que qualsevol contendent que vulga ampliar la seua agenda política per mitjans violents, o bé serà bandejat immediatament de la batalla política o bé el posaran en mans d'un tribunal internacional per aquests crims. Els observadors de drets humans, amb el suport de les Nacions Unides o de la coalició, haurien d'ocupar-se només de garantir un compromís internacional més fort d'ajuda a la democràcia i a la no-violència.

Les reunions d'aquests dies a les Nacions Unides són l'oportunitat perfecta per adreçar el futur de l'Iraq, i donar-li la direcció correcta: cap a dins. Quan em vaig reunir a Bagdad amb Naseer Chaderji, un liberal sunnita àrab que forma part del Consell de Govern, es va fer ressò de l'escepticisme que havia generat entre els nord-americans la demanda d'un major autogovern per a l'Iraq. Malgrat que Paul Bremer, segons Chaderji, és un bon interlocutor, no segueix els suggeriments dels líders iraquians.

Malgrat tot, però, després de consultar-ho amb altres membres del consell i amb els oficials nord-americans que s'ocupen de la democràcia al Pròxim Orient, entre ells Paul Wolfowitz, tinc més esperances. Em fa la impressió que els iraquians i els americans han arribat a més acords del que sembla des de fora. Ara que han derrocat el sistema dictatorial de la regió, la resta del món té un deute amb les víctimes, fins ara ignorades, de l'Iraq: un compromís més fort amb el Govern de concentració nacional iraquí.

Chibli Mallat és professor de dret a la Universitat Saint-Joseph de Beirut i ha fet un llibre sobre el clergue iraquí assassinat Mohammad Baqer as-Sadr.

© The New York Times - EL TEMPS

Traducció: Maite Insa